SILVERTÄRNAN
HÖSTEN 2013

Tema: Ringmärkning

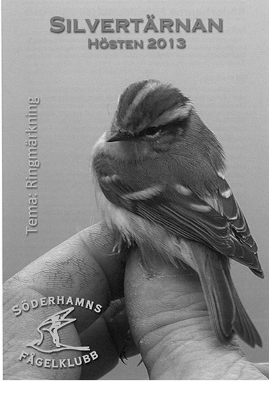

Söderhamns Fågelklubb (SFK)

Syfte

SFKs syfte är att främja utforskandet och skyddet av fågelfaunan och dess miljö, att verka för att hos allmänheten väcka och underhålla intresset för fåglar och fågelmiljöer, samt att skapa förutsättningar för medlemmarna att aktivt utöva sitt fågelintresse.

Bli medlem

Medlemskap i SFK erhålls genom att sätta in 150 kr på vårt pg 879140-2. För varje ytterligare familjemedlem betalas 10 kr. Glöm inte att ange Ditt namn och Din adress, samt namn på eventuella familjemedlemmar.

Styrelse

Ordförande:	Thomas Tiger	070-517 50 69
Vice ordf.	Kristina Jonsson	070-667 80 33
Sekreterare	Gunnar Andersson	070-651 40 17
Kassör:	Stefan Persson	070-342 64 63
Ledamot:	Lilian Sörberg	070-359 22 37
Ledamot:	Magnus Ahlgren	073-020 99 31
Ledamot:	Bengt Göthe	070-533 70 98
Suppleant:	Eva Lundh	070-256 35 81
Suppleant:	Gunnel Edenström	070-298 67 73
Suppleant:	Thomas Rask	070-394 86 12

Hemsida

www.silvertarna.se

Webmaster: Kristina Jonsson

Programansvarig

Bengt Göthe

Redaktion för Silvertärnan

Kristina Jonsson, Magnus Ahlgren

Klubblokal

Bygdegården Vargen, Kyrkogatan 18, Söderhamn

Bild framsida: Kungsfågelsångare. Fotograf: Stefan Persson.
Bild baksida: Fiskgjuse (unge). Fotograf: Bosse Forsling.

Ordförande har ordet

På mitt nattduksbord ligger en bok av Mattias Ribbing, flerfaldig svensk mästare i minneskonst. Boken är ett försök att bättra på de mekanismer som styr förmågan att komma ihåg – att bli en minnesmästare! Jag har alltid tyckt att jag haft dåligt minne, men numer kan jag i alla fall skylla på åldern... Som en klen tröst har jag dock insett att jag inte är ensam om detta tillkortakommande utan observerar regelbundet fenomenet även bland mina vänner.

För en tid sedan var vi på väg hem efter ett lyckat "drag" i norra Sverige. Vi hade "hängt in" stentrast, och det var många personer som hade varit och tittat på denna karismatiska fågel som fångade humlor i ett bestånd av gullstavar. Stämningen i bilen var naturligtvis på topp och mina skådarvänner satt och småpratade. Rätt som det var kom ett larm som informerade om att någon glömt en tubkikare på stentrastlokalen. Alla i bilen skrattade och en person uttryckte en skadeglad förundran över hur man kunde vara så glömsk att man åker ifrån sin tubkikare! När jag några timmar senare släppte av samme person hemma hos honom kunde han inte hitta sin tubkikare i bilen…

Förvisso är det viktigt med ett bra minne för oss människor, men för vissa fågelarter är det livsavgörande.

Det är känt att mesar som t.ex. talltita och entita använder långtidshamstring av vinterföda på hösten, men även korttidshamstring av mindre mängder "försäkringsföda" på vintern. Det tycks som att minnet är den avgörande mekanismen för att återfinna korttidshamstrad föda, medan den långtidshamstrade födan återfinns genom andra metoder, t.ex. att arten har en benägenhet att leta systematiskt i för arten typiska hamstringsplatser. Denna metod är dock inte lika effektiv som den minnesbaserade.

Allmogen i Sverige visste tidigt att nötskrikan hamstrade nötter och ekollon som den konsumerade under vintermånaderna. Vad som också var känt var att nötskrikan ibland faktiskt glömmer vart den har sitt matförråd. Enligt sägnen beror det på att nötskrikan registrerar molnens placering för att komma ihåg vart den gömt nötterna…

Minnesmästaren bland fåglar är dock nötkråkan. Den huvudsakliga födan hos den i Sverige häckande (brednäbbade) rasen är hasselnötter. Under hösten samlar den ihop upp till ett 20-tal hasselnötter åt gången som den transporterar till sitt revir i en under tungan placerad (s.k. sublingual) säck. Födan under vintermånaderna består uteslutande av nötter som den gömt i det egna reviret.

Nötkråkan har ett utpräglat långtidsminne och kan med stor precision hitta sina gömmor, och detta trots att marken är täckt av meterdjup snö! I en studie skidade man under vintern kors och tvärs genom ett nötkråkerevir för att hitta de hål i snön där fåglarna hade hämtat sina lagrade nötter. Genom att observera de platser i närheten av hålen där nötkråkan hade knackt nötterna kunde man konstatera att de revirhållande fåglarna hade lyckats hitta precis rätt i 86 % av fallen, oavsett hur

djupt snötäcket var. (Förmodligen är procentsatsen högre då det är sannolikt att vissa förråd hittats av andra djur, t.ex. skogsmöss.) Nötkråkan verkar också komma ihåg vilka förråd hon tömt tidigare, så hon inte letar flera gånger på samma gömma.

Jag läser vidare i Mattias Ribbing men inser att det är långt kvar innan jag blir en minnesmästare. För inte alltför många år sedan fick jag höra en fantastiskt rolig historia som handlar om hur två personer på äldre dagar diskuterar just problemet med sviktande minne. Jag skulle återberätta den för mina arbetskollegor och byggde upp förväntningarna ytterligare genom att inleda med att det är en riktigt rolig historia. Halvvägs in i berättandet var jag dock tvungen att avbryta – jag hade glömt hur historien slutade!

Väl mött i markerna!

Thomas Tiger

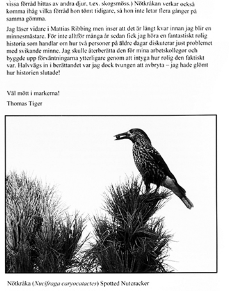

Nötkråka (*Nucifraga caryocatactes*) Spotted Nutcracker
Nötkråkan - fåglarnas minnesmästare.
Foto: Kristina Jonsson

Tema

Ringmärkning

Ringmärkning av fåglar i forskningssyfte påbörjades redan i slutet av 1800-talet av en ornitolog i Danmark. Orsaken var att man ville kartlägga flyttvägar, om det är samma fåglar som återvänder till samma platser år efter år, hur gamla de blir etc. Över åren har många frågor besvarats medan nya har tillkommit. Idag bedrivs omfattande forskning om hur fåglar navigerar, hur de ruggar och hur de lagrar upp fett. Men inte bara det. Vissa arters förekomst studeras och man försöker hitta bakomliggande orsaker till att de tidigare ganska regelbundna variationsmönster verkar ha ändrats. Klimatförändringar, miljögifter och andra faktorer kan ligga bakom. Svenska forskare har också påvisat fåglars betydelse för spridning av sjukdomar genom att de är bärare av virus och parasiter. På så sätt har fågelforskningen fått betydelse utanför den egentliga ornitologin. Forskarna har också utvidgat sina kunskaper, inte minst om flyttvägar, genom att märka fåglar med olika tekniska hjälpmedel som GPS-sändare och ljusloggar. Detta har inte gjort ringmärkningen obehövlig, tvärt om! Inom forskningen är det ofta viktigt att material samlas in under lång tid, decennium efter decennium för att långsiktiga förändringar ska kunna påvisas. Även här ligger Sverige i framkant; Ottenby Fågelstation har världens längsta obrutna ringmärkningsstudie, ända från år 1946. I det här numret av Silvertärnan kan du läsa om den ringmärkning klubben bedriver på Granskärs Våtmark genom Stefan Persson och Robert Lindberg. Vi bjuder också på ett långt reportage från Bosse Forslings ringmärkning av rovfågelungar.

Mer information

I Sverige är det Ringmärkningscentralen som ger tillstånd för ringmärkning, står för service till ringmärkare och forskare samt handlägger rapporter om återfunna fåglar. På Naturhistoriska riksmuseets hemsida, www.nrm.se, kan du hitta en mängd intressant information om ringmärkning.

Helgolandsfälla, Ottenby, Öland.
Foto: Lånat av Marcus Danielsson, Ottenby fågelstation.

Ringmärkning i Söderhamn

Söderhamns fågelklubb bedriver ringmärkning av småfåglar i första hand vid Granskärs våtmark men även i mindre omfattning på Prästgrundet. Det är Stefan Persson och Robert Lindberg, vilka har ringmärkarlicens, som ansvarar för detta. Varje år ordnas en publik ringmärkningsdag där besökare får se fåglar på nära håll. Detta är mycket uppskattat då man får se hur de små rackarna verkligen ser ut och dessutom lära sig skillnader mellan olika arter och åldrar.

Ringmärkningen bedrivs för att få mer kunskap om fåglarna och deras biometri (man tar en del mått, som t.ex. vinglängd). Man samlar även kunskap om fördelning mellan kön och ålder, ungfåglar och äldre. Vid återfynd får man information om fåglarnas verkliga ålder. En viktig del är också att få kunskap om flyttvägar, rastplatser, övervintringsområden och tidpunkt för detta. Man ser även trender i fågelpopulationen som dåliga/bra reproduktionsår (ofta väderbetingat) och även mer långsiktiga trender, om en art ökar eller minskar.

Ringmärkningen har bedrivits vid Granskär från 2001 och syftet är att ringmärka vassfåglar, övriga sångare och inte minst blåhake - en art som det finns väldigt få återfynd av. Under åren har hittills nästan 11000 fåglar ringmärkts. Som sig bör är det Sveriges vanligaste fågel lövsångaren som toppar listan med 1584 märkta. Andra arter som märkts i stora antal är sävsparv 1022, rörsångare 1000, sävsångare 996 och blåhake 860. Antalet märkta fåglar varierar en hel del mellan åren beroende på tid och möjlighet.

Som grädde på moset så märks även en hel del mycket ovanliga fåglar. Vad sägs t.ex. om höksångare (hela 11 märkta), brunsångare och kungsfågelsångare.

Vi har en hel del återfynd men ännu inget utanför Europa. En hel del egenkontroller (kontroll av fågel som vi märkt själva) finns som visar att många fåglar är lokaltrogna och återkommer år efter år.

Se listorna för ringmärkta fåglar vid Granskär och Prästgrundet samt återfynden på Söderhamns fågelklubbs hemsida (www.silvertarna.se).

Text: Stefan Persson

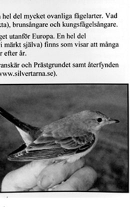

Höksångare
(*Sylvia nisoria*)
Barred Warbler

Här en ungfågel (1K). Det har ringmärkts hela 11 årsungar vid Granskärs våtmark!

Foto: Stefan Persson.

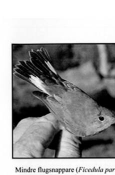

Mindre flugsnappare (*Ficedula parva*) Red-breasted Flycatcher

En hona (2K). Märkt vid Prästgrundet.

Foto: Stefan Persson.

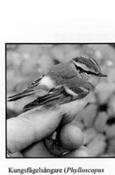

Kungsfågelsångare (*Phylloscopus proregulus*) Pallas's Leaf Warbler

En liten sångare från asiatiska Sibirien märkt på Prästgrundet.

Foto: Stefan Persson.

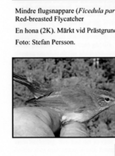

Brunsångare (*Phylloscopus fuscatus*) Dusky Warbler

Brunsångare ringmärkt på Prästgrundet. Hälsinglands enda fynd av arten!

Foto: Stefan Persson.

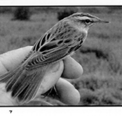

Sävsångare (*Acrocephalus schoenobaenus*) Sedge Warbler

Här en årsunge, äldre fåglar är inte lika vackert tecknade utan där är fjädrarna mer blacka och slitna.

Foto: Stefan Persson.

Reportage

Sagan om ringen

**En dag i juli styrde jag kosan mot Skog för att göra ett besök hemma hos Bosse och Siv Forsling. Bosse ringmärker fåglar och eftersom jag själv inte vet så mycket om detta såg jag med spänning fram mot besöket! Dessutom var det mitt livs första intervju så lite nervöst var det allt. Efter kaffe med dopp kände jag mig redo att börja intervjua Bosse.
Nu skulle jag få svar på mina frågor om ringmärkning...**

De ugglor som Bosse ringmärker rapporterar han till Åke Englund. Det är Åke som har huvudlicensen och som då sköter rapporteringen till ringmärkningscentralen. Bosse har en så kallad medhjälparlicens till Åke, detta medför att han får utföra ringmärkningar.

Bosse berättar att det finns olika typer av ringmärkarlicenser, licensen som Åke och Bosse har innebär att de får märka alla arter men det är en etisk fråga vilka arter man väljer att märka. Bosse säger att givetvis ger man sig inte på att märka någon art man är osäker på utan håller sig till de arter där man vet vad man gör!

Så Bosse, varför ringmärker man fåglar?

- Märkningen görs dels för forskning, man får även lära sig om flyttningar och hemortstrohet. Märkningen spelar också stor roll för kontrollen om en art ökar eller minskar i antal, detta gäller främst ugglor och vråkar. Ugglor och vråkar är mycket beroende av tillgången på sork. Detta gör att antalet av dessa kan variera väldigt. För två år sedan, dvs 2011, märkte jag över 50 stycken slagugglor och i fjol, som då var ett riktigt bottenår, märkte jag bara 4 ugglor. Det skilde alltså ca 50 stycken bara mellan de två åren!

Vilka data är det som rapporteras in till ringmärkningscentralen när Ni märker?

- Vi rapporterar plats, datum och ett identitetsnummer för varje fågel. Identitetsnumret kan närmast jämföras med vårt personnummer.

Minns du din första ringmärkning?

- Jag vill minnas att det var 1980 och det var slagugglan som var först ut. Åke kom hit och hjälpte mig med att märka vid några häckningar jag hade hittat. Det var så det började - han var glad att få en medhjälpare och jag började lära upp mig. Med eget arbete, goda kunskaper om fåglar och goda rekommendationer fick jag så småningom medhjälparlicens.

Vilket kom först - intresset för fåglar eller intresset för ringmärkning?

- Intresset för fåglar har jag haft sedan småskolan, mest aktiv var jag väl i ungdomen. Sedan medan barnen var små så var det lite halvfart på det hela men när de kom upp i skoläldern så blev det lite mer fart på ringmärkningen igen.

Hur många arter och fåglar uppskattar du att du ringmärkt fram tills idag?

- Ja du, det har jag nog ingen aning om... hur många arter... men det är en hel del. Det mesta är skogsarter... rovfåglar, ugglor, vråkar, duvhök, fiskgjuse och någon havsörn. Annars har jag ingen aning. Gråspetten är nog den jag märkt flest av, till dags dato är det nog över 1050 gråspettar. Sen kommer nog slagugglan som nummer två.

Tornfalkar då?

- Har faktiskt ingen aning för de varierar i antal beroende på tillgången på mat. Precis som ugglorna är de känsliga för födotillgången även om de är lite mer flexibla. Detta eftersom de jagar även dagtid och över öppna ytor så att de kan ta nyutflugna fågelungar och lite av varje. Det kan väl även ugglan göra men tornfalken verkar ännu bättre på att föda upp sina ungar!

Hur hittar du de fåglar du skall ringmärka? Har du holkar eller är du ute och spanar efter bon?

- Det är ju väldigt mycket jobb med holkarna, det skall letas lämpligt material, holkarna skall tillverkas och sedan placeras ut. Om man går till slagugglan så är det ju så att det finns dåligt med naturliga boplatser kvar i skogarna, det är klart att det finns några boplats man inte vet av men annars är det holkar som gäller. För min del med ringmärkningen så är det nästan inga naturliga boplatser i stubbar utan det är holkar som gäller.
Det innebär att det är mycket jobb med att sätta ut holkarna. Hamnar de på fel ställen så kan de sitta i tjugo år utan en enda häckning. Sen kan det ju vara holkar som man sätter ut som hamnar rätt och där det blir häckning redan första året!
Vid varje häckning skall alla holkar besökas. Om jag säger att jag har 70 slagugglеholkar att kolla så går det några dagar innan man har kollat alla! Det skall alltså först kontrolleras om de häckar sen måste jag återkomma någon vecka senare för att kolla hur läget är, hur långt har de kommit i häckningsbestyren. Det kan bli så att man får besöka en häckning både fyra och fem gånger innan man har märkt ungarna.

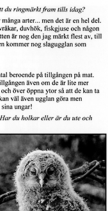

Slagugglеunge som är stor nog för att ha lämnat holken.

Foto: Bosse Forsling

Det är alltså ugglor och falkar som har holkar som du kollar till, gråspettarna då?

- Nä, gråspettarna är ett kapitel för sig. Man har lite hjälp av inventeringen av slagugglа för att under tiden man kollar upp hur slagugglan häckar så kan man samtidigt lyssna efter gråspetten som har bästa ropaktiviteten då i slutet av mars och i början av april. Då kan man ju få gråspetten med lite på köpet. Det är gråspetten som det är mest med jobb med. Det ligger många timmars jobb bakom en gråspettshäckning.

Märker du fler gråspettar nu än du gjorde förut?

- Ja, det började ganska blygsamt. Den första ringmärkningen jag gjorde var nog 1991 tror jag. Då hade jag hittat den första gråspettshäckningen 1983 här i Söderhamns kommun, sedan hittade jag en -85 och sedan gick det några år då jag inte hittade någon häckning alls men sedan har det stuckit iväg rejält!
Gråspetten har stora kullar, medelkullen ligger på över sju ungar per häckning och det är inte dåligt! Gråspetten var riksinventeringsart 2007, det är klart, jag lade väl ned lite extra tid då men det året märkte jag 116 stycken gråspettsungar! Detta på tjugo häckningar om jag inte minns fel. Sen har det gått nedåt lite igen, om det beror på mig eller om de har minskat får vara osagt...
Nu ligger det på ungefär hälften, dvs 10 häckningar. I år ringmärker jag bara på sex häckningar och på dessa blev det 44 ungar.
Gråspetten är den som är besvärligast på alla vis att märka. Dels att hitta och sen följa upp hur långt de kommit i sina häckningsbestyr. Sen har jag hela tiden och framförallt de senaste åren gått in för att få alla ungar könsbestämda, redan vid två veckors ålder börjar hanen få rött i pannan. Då får man göra ett antal besök vid varje häckning och ibland sätta upp filmkameran eller stå där och vänta till någon matning sker för att kunna se hur stora de är om de sticker ut huvudena ur boet när de får mat. Då ser man åldern på dem och vet om det är dags att ringmärka dem eller om jag får vänta en vecka eller så.

Bosse har tagit sig upp i aspen med hjälp av klätterstol för att märka gråspettsungar.

Foto: Bosse Forsling

Det är alltså gråspetten som kräver mest arbete?

- Ja, den kräver ett rejält förarbete för boet sitter högt upp och sen under ringmärkningen så måste man borra och ta upp ett extra hål, placera hanar och honor för sig, och sen klättra ner om man har stege. Väl nere på marken får man se till att ingen smiter! Om man har klätterstol så får man stå kvar däruppe och märka. Det är inte så många som har ringmärkt gråspettar i Sverige så att det har varit väldigt intressant.

Det låter som om gråspettsboet sitter lite knepigt till?

- Ja det är stege eller klätterstol som gäller. Man kan ju ta sig uppåt femton meter med stege om man skarvar den men det är lite vanskligt att skarva, det känns som att gå på en nymåne! Det är inte roligt.

Har du någon ringmärkning som du minns för att den var speciell?

- 2007 då jag hade en speciell gråspettshäckning. Ett bo som större hackspett hade gjort och hunnit lägga ett ägg i blev tydligen övertaget av gråspettarna. Eftersom större hackspettens ägg fodrar 2-3 dagar kortare ruvningstid blev ju detta ägg först kläckt och ungen fick någon dags försprång. Gråspettarna hade 6 egna ungar men bonusungen klarade sej bra så paret födde således upp 7 ungar. Detta är vad jag vet enda tillfället något sådant är känt hos gråspett. Kul!
För övrigt var det roligt -84 och -88 när hökugglorna häckade så talrikt här så det var roligt att få märka sådana.

Berätta om återfynd!

- Det kan vara mycket intressant med återfynd. För fiskgjusens del har ett återfynd av en gjuse från Hälsingland gjorts söder om Guineabukten i Sydafrika. Fågelvägen var det 633 mil! Jag tänkte på det idag när jag märkte en kull. Den kullen får nog lite kämpigt att hinna bli vuxen för de flyttar ju snart. Det är 21 juli nu och om en månad ska de egentligen ha hunnit med att börja klara sig själva. I slutet av augusti början av september drar det ihop sig till flytt.

Gråspettsungar får mat.

Foto: Bosse Forsling

Åter till återfynden, hur görs rapporteringen av återfynd?

- Hittar du en död fågel med ring så skall du ta av ringen och veckla ut den, gör som en bräda av den. Stoppa ringen i ett kuvert och skicka sedan brevet till Riksmuseet, adressen finns i ringen.
Det här fungerar internationellt så vart man än får ett återfynd och det rapporteras till respektive lands ringmärkningscentral så skall det komma till Stockholm så småningom.

Har du gjort något återfynd?

- Ja, någon trädgårdssångare och björktrast men ingen egen märkning. Däremot ringde i vintras en kompis från Småland som hade sett på Svalan att en tjej hade lyckats fotografera av en gråspett nere i Dannemora så han frågade om det var min märkning. Det var det!

Rapporterar privatpersoner in om de hittar en fågel med ring? Själv har jag aldrig hittat en död fågel som varit ringmärkt...

- De försvinner ju ganska fort när de dött. Ligger de i skogen så är det ju rena rama tillfälligheten om man hittar någon. Det är till exempel fiskgjusarna under flyttvägarna som finns en del återfynd på. De skall flyga längt och de drabbas av än det ena och än det andra. Återfynden brukar då göras i Spanien, Italien, Algeriet och norra Afrika. När återfyndet rapporterats kan man se vilken ålder de har hittade och då se hur länge tex en årsunge hade hunnit.

Ett stort tack till Bosse som tog sig tid att svara på mina frågor, det var mycket intressant och jag hoppas att Ni tycker detsamma!

Text: Kristina Jonsson

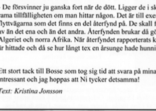

Lite lämpligare arbetshöjd?

Bosse inventerar en tornfalksholk för att se om det är dags att märka de små krabaterna.

Foto: Kristina Jonsson

Anslagstavlan

Glöm inte!
Att skicka in din lösning på korsordet!

Snart jul igen!
Du missar väl inte skinksmörgåsen och bildvisningen den 7/12!

Är du en berättare?
Vi vill gärna publicera reportage eller berättelser här i tidningen och vi tar tacksamt emot Ditt bidrag, stort som smått!
Det hela får gärna kompletteras med någon tillhörande bild.
Redaktionen svarar för korrekturläsningen. Skicka ditt bidrag via email till: info@silvertarna.se

Bildvisningar!
OBS! Under vintern kommer vi att satsa lite extra på bildvisningar. Ta med dina bilder på lämpligt lagringsmedia (USB, CD, DVD, minneskort osv.) och kom till Bygdegården Vargen!

Fröautomaterna!
Kom ihåg att ladda fröautomaterna i god tid innan vintersäsongen! Har ni ingen egen utfodring kan ni alltid titta på våra "matgäster". Vi börjar utfodra vid vår station på Granskär runt mitten av oktober. Där finns det alltid fåglar att titta på.
Välkommen dit!

Korsordet hösten 2013

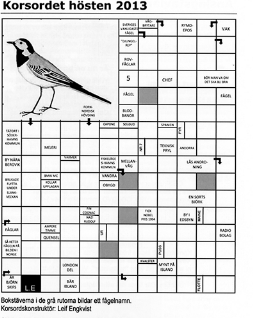

Bokstäverna i de grå rutorna bildar ett fågelnamn.
Korsordskonstruktör: Leif Engkvist

Skicka din lösning (endast namnet på fågeln) till:
Bengt Göthe, Kaptensgatan 11A, 826 37 Söderhamn
eller med e-post till bengt.gothe@soderhamn.com senast 27/11.
Glöm inte att skriva namn, adress och telefonnummer.

Dragning och prisutdelning sker den 7/12 på Bygdegården Vargen när vi har avslutning och äter skinksmörgås. Vinnarna kommer att publiceras i nästa nummer.

Höstprogram 2013

Bästa medlem!

Hösten är som bekant den tid då alla flyttfåglar ska återvända till sina vinterkvarter. För oss innebär det många tillfällen att skåda fågel.

Hösten innebär också att vi går mot mörkare tider. Då utnyttjar vi mörkret till att bl. a. se på bilder som våra medlemmar tagit. Det finns många duktiga fotografer i klubben, så ett besök på våra bildvisningar är mycket givande.

Notera också att vi som vanligt "förlänger" säsongen något och plockar med några våraktiviteter i detta program. Det gör vi eftersom Silvertärnan inte kommer förrän en bit in i februari.

Alla är välkomna på våra exkursioner och andra aktiviteter.
Ta gärna med vänner och bekanta.

OBS!
Ev. ändringar och tillägg i programmet uppdateras via vår hemsida
www.silvertarna.se

Bra att veta:

Vid alla exkursioner anger vi en samlingsplats. Där samlas vi för samåkning om vi ska till någon annan plats.

Varma kläder och fika är alltid bra att ha med. Vi står ofta stilla och det kan vissa årstider bli ganska kallt. Då är det skönt att värma sig med lite fika och en varm tröja. Fågelbok och kikare är bra att ha med sig. Oftast har någon i gruppen med sig tubkikare så det går att artbestämma fåglar på längre avstånd. Man behöver inte vara expert för att följa med. Vi hjälps åt att besvara frågor, och kom ihåg - det finns inga dumma frågor. Vissa exkursioner är lite mer ansträngande med t.ex. en längre promenad, och då har vi försökt ange det i programmet. Har du frågor inför en exkursion går det alltid bra att kontakta exkursionsledaren.

När vi är inomhus träffas vi på vår klubblokal Bygdegården Vargen om inte annat anges. Bygdegården ligger på Kyrkogatan vid Ulrika Eleonora kyrka (se sid 2).

Exkursionerna sker i samarbete med Studiefrämjandet i Söderhamn

7/9 lördag
RINGMÄRKNING Granskärs våtmark
(denna exkursion är även annonserad i förra numret av Silvertärnan)
En av våra populäraste aktiviteter där du har möjlighet att lära dig mer om ringmärkning och kan på nära håll få se våra småfåglar.
Vi håller som vanligt till på Granskärs våtmark.
Du finner oss vid paviljongen mellan kl. 06:00 och 10:00.
För info kontakta Stefan Persson 070-342 64 63

14/9 lördag
ROVFÅGLAR Alirs Öga
Vid den här tiden på året brukar rovfåglarna passera på sin väg söderut.
Vi samlas på Alirs Öga kl. 10:00
För info kontakta Bengt Göthe 070-533 70 98

19/9 torsdag
RINGMÄRKNING Ugglor Kilbo
Kommer pärluggla och sparvuggla att fastna i näten?
Följ med ut i skogarna runt Kilbo och se. Klubben bjuder på grillad korv.
Vi samlas vid Resecentrum kl. 19:00 för samåkning till Kilbo.
För info ring Stefan Persson 070-342 64 63

5/10 lördag
WORLD BIRDWATCH DAY Skatön
En dag då det skådas fågel världen över för att samla in observationer. Vi följer fågelsträcken över havet ute på Skatudden, dit det är en lite längre promenad.
Varma vindtäta kläder, en välfylld fikakorg och kikare är bra att ha med.
Vi samlas vid Resecentrum kl. 07:00 så gör vi sällskap till Skatön.
För info kontakta Lars Henningsson 070-699 89 31

6/10 söndag
LAVSKRIKA
Tillsammans med Bollnäs Fågelklubb åker vi ut i de djupa skogarna kring Arbrå där Åke Englund visar oss runt. Förhoppningsvis får vi se lavskrika och andra skogsfåglar som kommer fram till de matningar som Åke har.
Vi samlas vid Resecentrum kl. 07:45 för samåkning.
För info kontakta Gunnar Andersson 070-651 40 17

7/9 lördag
RINGMÄRKNING Granskärs våtmark
(denna exkursion är även annonserad i förra numret av Silvertärnan)
En av våra populäraste aktiviteter där du har möjlighet att lära dig mer om ringmärkning och kan på nära håll få se våra småfåglar.
Vi håller som vanligt till på Granskärs våtmark.
Du finner oss vid paviljongen mellan kl. 06:00 och 10:00.
För info kontakta Stefan Persson 070-342 64 63

14/9 lördag
ROVFÅGLAR Alirs Öga
Vid den här tiden på året brukar rovfåglarna passera på sin väg söderut.
Vi samlas på Alirs Öga kl. 10:00
För info kontakta Bengt Göthe 070-533 70 98

19/9 torsdag
RINGMÄRKNING Ugglor Kilbo
Kommer pärluggla och sparvuggla att fastna i näten?
Följ med ut i skogarna runt Kilbo och se. Klubben bjuder på grillad korv.
Vi samlas vid Resecentrum kl. 19:00 för samåkning till Kilbo.
För info ring Stefan Persson 070-342 64 63

5/10 lördag
WORLD BIRDWATCH DAY Skatön
En dag då det skådas fågel världen över för att samla in observationer. Vi följer fågelsträcken över havet ute på Skatudden, dit det är en lite längre promenad.
Varma vindtäta kläder, en välfylld fikakorg och kikare är bra att ha med.
Vi samlas vid Resecentrum kl. 07:00 så gör vi sällskap till Skatön.
För info kontakta Lars Henningsson 070-699 89 31

6/10 söndag
LAVSKRIKA
Tillsammans med Bollnäs Fågelklubb åker vi ut i de djupa skogarna kring Arbrå där Åke Englund visar oss runt. Förhoppningsvis får vi se lavskrika och andra skogsfåglar som kommer fram till de matningar som Åke har.
Vi samlas vid Resecentrum kl. 07:45 för samåkning.
För info kontakta Gunnar Andersson 070-651 40 17

7/9 lördag
RINGMÄRKNING Granskärs våtmark
(denna exkursion är även annonserad i förra numret av Silvertärnan)
En av våra populäraste aktiviteter där du har möjlighet att lära dig mer om ringmärkning och kan på nära håll få se våra småfåglar.
Vi håller som vanligt till på Granskärs våtmark.
Du finner oss vid paviljongen mellan kl. 06:00 och 10:00.
För info kontakta Stefan Persson 070-342 64 63

14/9 lördag
ROVFÅGLAR Alirs Öga
Vid den här tiden på året brukar rovfåglarna passera på sin väg söderut.
Vi samlas på Alirs Öga kl. 10:00
För info kontakta Bengt Göthe 070-533 70 98

19/9 torsdag
RINGMÄRKNING Ugglor Kilbo
Kommer pärluggla och sparvuggla att fastna i näten?
Följ med ut i skogarna runt Kilbo och se. Klubben bjuder på grillad korv.
Vi samlas vid Resecentrum kl. 19:00 för samåkning till Kilbo.
För info ring Stefan Persson 070-342 64 63

5/10 lördag
WORLD BIRDWATCH DAY Skatön
En dag då det skådas fågel världen över för att samla in observationer. Vi följer fågelsträcken över havet ute på Skatudden, dit det är en lite längre promenad.
Varma vindtäta kläder, en välfylld fikakorg och kikare är bra att ha med.
Vi samlas vid Resecentrum kl. 07:00 så gör vi sällskap till Skatön.
För info kontakta Lars Henningsson 070-699 89 31

6/10 söndag
LAVSKRIKA
Tillsammans med Bollnäs Fågelklubb åker vi ut i de djupa skogarna kring Arbrå där Åke Englund visar oss runt. Förhoppningsvis får vi se lavskrika och andra skogsfåglar som kommer fram till de matningar som Åke har.
Vi samlas vid Resecentrum kl. 07:45 för samåkning.
För info kontakta Gunnar Andersson 070-651 40 17

Notiser

Maoristormsvalans häckplats funnen

Länge ansågs maoristormsvalan (New Zealand Storm-petrel) utdöd. Ett skinn på British Museum och två skinn på ett museum i Paris var de enda bevisen på att arten funnits. Skinnen hade insamlats under 1850-talet. Under 2003 lyckade några ornitologer att filma några stormsvalor som sensationellt visade sig vara maoristormsvalor. Arten är alltså mycket sårbar då det antas att endast några hundra individer finns kvar. Efter återupptäckten har stora ansträngningar gjorts för att hitta artens häckplatser i syfte att kunna skydda dessa. Genom att skydda häckplatserna ökar chansen att rädda arten. Ett genombrott gjordes under 2012 då man fångade några maoristormsvalor till havs och såg att de hade en ruvningsfläck, vilket avslöjade tidpunkten för häckning. Detta gav också forskarna en tidpunkt för när det var bäst att leta efter häckande individer på land. Följande år kunde man med speciella nätkanoner fånga 24 fåglar till havs och fästa 1 grams sändare på deras rygg. På detta sätt kunde forskarna notera när fåglarna återkom till land på natten och pejla in vart de landade. Pejlingen visade att fåglarna häckade på Little Barrier Island Hauturu, endast 50 km utanför Auckland city.

Källa: Birding World #3, 2013

Positivt om pilgrimsfalken i länet

Under våren 2013 kunde man konstatera 7 häckningar av pilgrimsfalk i Gävleborgs län. Dessa häckningar resulterade i sammanlagt 18 ungar. Det är det bästa resultatet på mycket länge!

Från att ha varit en ganska vanlig rovfågel i Sverige minskade stammen kraftigt under första halvan av 1900-talet. Runt 1970 var pilgrimsfalken nästan utdöd som svensk häckfågel och i Gävleborgs län fanns inte längre något häckande par. Orsakerna till pilgrimsfalkens tillbakagång var miljögifter och förföljelse.

Under våren 2006 upptäcktes i Hälsingland ett par som senare gick till häckning. Detta blev den första häckningen sedan 1970-talet. I samband med detta bildades Projekt Pilgrimsfalk Gävleborg som en del av Gävleborgs Läns Ornitologiska förening. Projektet har aktivt arbetat med att öka förutsättningarna för en återkolonisering av arten i länet och årets resultat är ett kvitto på att det går åt rätt håll. Håll ögonen öppna för chansen att få se en av lufthavets främsta akrobater har ökat!

Källa: Projekt Pilgrimsfalk Gävleborg

Taget i luften

Favoritbiotop?

Det sägs att varje fågelart har sin specifika favoritbiotop.
Men det kan väl ändå inte gälla kohägern...?

/Red.

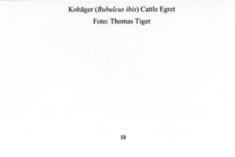

Kohäger (*Bubulcus ibis*) Cattle Egret
Foto: Thomas Tiger

www.silvertarna.se